

แนวทางการบริหารจัดการทุนวิจัยของกรมแพทยทหารบก

ให้เกิดผลตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม

การแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก สามารถ ปานเถื่อน

หัวหน้าแผนกวิเคราะห์วิจัย กองวิทยาการ กรมแพทยทหารบก

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2564

เอกสารวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการทุนวิจัยของกรมแพทยทหารบก
ให้เกิดผลตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์
อย่างมีประสิทธิภาพ

โดย พันเอก สามารถ ปานเลื่อน
อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอกหญิง ศศพินธุ์ วัชรธรรม

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2564 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ

พลตรี

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

(มหศักดิ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก

ประธานกรรมการ

(ประภาส แก้วศรีงาม)

พันเอกหญิง

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

(สิริวรรณ สมจินตนา)

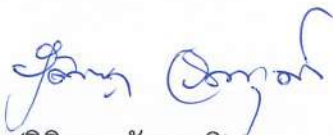
พันเอกหญิง

กรรมการ

(ศศพินธุ์ วัชรธรรม)

พันเอกหญิง

กรรมการ

(ฐิติญา จันทวุฒิ)

พันเอกหญิง

กรรมการ

(ปัทมา สมสนั่น)

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พินเอก สามารถ ปานเถื่อน
เรื่อง	แนวทางการบริหารจัดการทุนวิจัยของกรมแพทยทหารบกให้เกิดผลตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพ
วันที่	กันยายน 2564 จำนวนคำ : 7,132 จำนวนหน้า : 22
คำสำคัญ	ทุนวิจัย, แหล่งทุนวิจัย, การบริหารจัดการทุนวิจัย, นวัตกรรมทางการแพทย์
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

งานวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการทุนวิจัยของกรมแพทยทหารบกให้เกิดผลตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์ประกอบด้วย เพื่อรวบรวมแนวทางการเข้าถึงแหล่งทุนวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์ให้กับบุคลากรกรมแพทยทหารบก เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งทุน และการบริหารจัดการทุนวิจัย และนวัตกรรมทางการแพทย์ของกรมแพทยทหารบก และเพื่อเสนอแนวทางวิธีการบริหารจัดการทุนวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดผลตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผลการศึกษา สามารถรวบรวมแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย และนวัตกรรม สำหรับเสนอข้อมูลโครงการวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์เพื่อขอรับการสนับสนุนทุนผ่านช่องทางเดียว คือ ระบบข้อมูลสารสนเทศวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (National Research and Innovation Information System : NRIIS) การบริหารจัดการสามารถลดขั้นตอน และระยะเวลาการดำเนินการลงนามขอรับทุนสนับสนุนการวิจัย และนวัตกรรม รวมถึงการรายงานผลการดำเนินการโดยอ้างอิงระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน และเทียบเคียงการดำเนินการของหน่วยงานชั้นนำของประเทศ อนึ่งงานวิจัยนี้ทำการศึกษาโดยอ้างอิงจากระเบียบ คำสั่ง ที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบันเท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยท่านต่อไปสามารถนำไปต่อยอดเพื่อศึกษาพัฒนาระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้องที่เก่า และล้าสมัย ให้เป็นปัจจุบัน เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Samart Panthuen
TITLE: The Management Guideline of Royal Thai Army Medical Department Research Fund for Implement in Medical Research and Innovation
DATE: September, 2021 **WORD COUNT:** 7,132 **PAGES:** 22
KEY TERMS: Research Fund, Source of research funds, Management guideline of research fund, Medical innovation

---

CLASSIFICATION: Unclassified

This research is study for the management guideline of research fund of Royal Thai Army Medical Department for implement in medical research and innovation. This research is strategic research. The purpose of this research are as follows : to profiling and management guideline of medical research fund for the Royal Thai Army Medical Department researcher, to analyze and manage the problems of the Royal Thai Army Medical Department research fund access and to present the management guideline of the Royal Thai Army Medical Department research fund for implement in strategic of medical research and innovation. The results of the research can profiling medical research fund that is the National Research and Innovation Information System : NRIIS. The new approach in signing agreement can reduce complex processes to streamline the working in shorten time according to current regulation. In the next opportunity the regulation can be improve.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการเอื้อเฟื้อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และความร่วมมือจากหลายท่าน ซึ่งให้การสนับสนุนผู้วิจัยตั้งแต่เริ่มต้นงานวิจัยจนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ พันเอกหญิง ศศพินธุ์ วัชรธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาของงานวิจัยนี้ ที่กรุณาเสียสละเวลาให้คำแนะนำ และความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับแนวทางการทำวิจัย การปรับปรุงงานวิจัยและการนำเสนองานวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านคอยชี้แนะและเพิ่มเติมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูลที่ครบถ้วน มีความเข้าใจ สามารถนำมาใช้ในการวางแผนและสรุปผลการวิจัยได้อย่างราบรื่นซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมาก ตลอดจน พันเอก ประภาส แก้วศรีงาม พันเอกหญิง ฐิติญา จันทวุฒิ พันเอกหญิง ปัทมา สมสนั่น รองศาสตราจารย์ ดร.ไพบุลย์ แจ่มพงษ์ และอาจารย์ ดร.อิทธิกร ขำเดช ที่ให้คำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพื่อให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ พันเอกหญิง สิริวรรณ สมจินตนา ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา ที่กรุณาสละเวลาเอื้อเฟื้อข้อมูล ให้คำแนะนำ ช่วยปรับแก้ให้มีความถูกต้องและประสานความร่วมมือในด้านต่างๆ ที่มีส่วนช่วยให้การวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี สุดท้ายนี้ คุณค่าอันพึงมีจากงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ที่วางรากฐานการศึกษาและการทำงานให้แก่ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
วิธีการศึกษา	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	5
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	6
การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและอุปสรรคการเข้าถึงแหล่งทุนสนับสนุน การวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์ปัจจุบัน.....	6
การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์	9
แนวทางการบริหารจัดการทุนวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนการวิจัย และนวัตกรรมให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง	16
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	19
บทที่ 4 บทสรุป	21
สรุป	21
ข้อเสนอแนะ	22
เอกสารอ้างอิง	23
ประวัติผู้วิจัย	25

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การวิจัยและนวัตกรรมเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ การพัฒนาสังคม และการรักษาสิ่งแวดล้อมของประเทศ สามารถนำพาประเทศหลุดพ้นจากกับดักประเทศ รายได้ปานกลาง กับดักความเหลื่อมล้ำ และกับดักความไม่สมดุลของการพัฒนา รวมทั้งทำให้ประเทศสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากกระแส การเปลี่ยนแปลงของโลก และสร้างความสามารถในการแข่งขันเพื่อให้ประเทศมีความ มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลัก ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (สำนักงาน เลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) เป้าหมายประเทศไทย 4.0 (สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2560) และ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พุทธศักราช 2560-2564) (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ, 2560) โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้ออกคำสั่งหัวหน้า คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 62/2559 เรื่อง การปฏิรูประบบวิจัยและนวัตกรรม ของประเทศ โดยให้มี สภานโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนด ทิศทางนโยบาย ยุทธศาสตร์ รวมทั้งปรับปรุงระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ตลอดจนกำกับและติดตามการบริหารจัดการ การจัดสรรงบประมาณ และประเมินผล การดำเนินการให้เป็นไปอย่างเหมาะสมและมีเอกภาพ อันเป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปัญหา การวิจัยของประเทศและปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน (คำสั่งหัวหน้าคณะรักษา ความสงบแห่งชาติ, 2559) และได้แต่งตั้งคณะกรรมการด้านนโยบาย และยุทธศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อจัดทำ “ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พุทธศักราช 2560 – 2579)” ขึ้น โดยมีทิศทางการปรับเปลี่ยนระบบวิจัย และนวัตกรรมของประเทศ ใน 5 ประเด็นหลัก ดังนี้ 1. ปรับเปลี่ยนจากการวิจัยและนวัตกรรมที่มาจากอุปทานที่ตอบ โจทย์ของผู้วิจัยไปสู่การวิจัยและนวัตกรรมที่มาจากอุปสงค์เพื่อตอบโจทย์ประเทศ ภาคเศรษฐกิจภาคสังคม 2. ปรับแนวทางการจัดสรรทุนวิจัยจากหัวข้อวิจัยรายโครงการ เป็นวาระการวิจัยที่เป็นโครงการขนาดใหญ่ มีเป้าหมายชัดเจนที่ตอบโจทย์การพัฒนา ประเทศ 3. ปรับแนวทางการวิจัยและพัฒนาที่กระจายไปทุกสาขา เป็นการวิจัยและพัฒนา ที่มีจุดเน้นเพื่อสาขาใดสาขาหนึ่งโดยเฉพาะ 4. ต้องมีการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนา ความเป็นเลิศทางเทคโนโลยี และการพัฒนาและการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับประเทศ

และ 5. ปรับกระบวนการดำเนินงานจากหน่วยงานเดียว ซึ่งทำให้เกิดการทับซ้อนระหว่างหน่วยงานเป็นการดำเนินงานในรูปแบบที่เกิดการสร้างเครือข่ายการพัฒนาการวิจัยและนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามทิศทางการปรับเปลี่ยนระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ (สถานโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ, 2560)

จากทิศทางการปรับเปลี่ยนระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศใน 5 ประเด็นหลักของสถานโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติตามที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งหนึ่งในนั้น คือ การปรับแนวทางการจัดสรรทุนวิจัย จากหัวข้อวิจัยรายโครงการ เป็นวาระการวิจัยที่เป็นโครงการขนาดใหญ่ มีเป้าหมายชัดเจนที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ โดย คณะอนุกรรมการด้านการปรับระบบงบประมาณวิจัยและนวัตกรรมแบบบูรณาการ ซึ่งเป็นเรื่องค่อนข้างใหม่สำหรับนักวิจัยในสังกัดกองทัพบก และเป็นที่ทราบกันดีว่า กองทัพบกนั้นไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินสำหรับงานด้านการวิจัยและนวัตกรรม

ที่ผ่านมางบประมาณสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมของหน่วยงานในสังกัดกองทัพบก ได้รับการพิจารณาจัดสรรจากกรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลาโหม โดยดำเนินการรายงานขอรับการพิจารณาสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรม ผ่านสำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพบก (สวพ.ทบ.) และเสนอต่อไปยัง กรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลาโหม (วท.กท.) ซึ่งเป็นหน่วยงานของกระทรวงกลาโหม ที่รับผิดชอบในการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณด้านการวิจัยและนวัตกรรมให้กับ 3 เหล่าทัพ ได้แก่ กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ (กรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลาโหม, 2559) รวมถึงการพิจารณาสนับสนุนให้กับหน่วยงานภายในกระทรวงกลาโหมเองด้วย โดยในแต่ละปีกระทรวงกลาโหมจะได้รับการจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยในวงเงินจำกัด ไม่เพียงพอสำหรับโครงการวิจัย ที่หน่วยงานต่างๆ เสนอรับการสนับสนุน ทำให้หน่วยงานต่างๆ เหล่านี้ต้องแสวงหาแหล่งทุนสนับสนุนงานวิจัย และนวัตกรรมจากแหล่งทุนภายนอกกระทรวงกลาโหม ซึ่งรวมถึงโครงการวิจัยทางด้านการแพทย์ และการสาธารณสุขของหน่วยงานสายแพทย์ ในสังกัดกองทัพบกด้วย

ผู้วิจัยมีความสนใจ ที่จะศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับนักวิจัยด้านการแพทย์ และสาธารณสุขในสังกัดกองทัพบก รวมถึงศึกษาระเบียบ ข้อบังคับ ของแหล่งทุน และของกองทัพบกที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการรับทุนสนับสนุนการวิจัย เช่น

การพิจารณาโครงการวิจัยที่ต้องผ่านคณะกรรมการหลายคณะ ตั้งแต่คณะกรรมการของหน่วย คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย (กรมแพทยทหารบก, 2563) และคณะกรรมการวิเคราะห์และประเมินโครงการวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพบก (กวป.ทบ.) (กองทัพบก, 2550) โดยจะมีแนวทาง หรือหนทางปฏิบัติใดที่จะสามารถลดระยะเวลาเพื่อให้การดำเนินการลงนามสัญญาเงินทุนสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมได้ตามกำหนดกรอบเวลาที่เจ้าของทุนวิจัยกำหนดไว้ ทั้งนี้ เพื่อให้ นักวิจัยด้านการแพทย์และสาธารณสุข ในสังกัดกองทัพบก ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย เพื่อพัฒนางานวิจัยด้านการแพทย์ให้เกิดผลตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี โดยสนใจศึกษาใน 3 ประเด็น ได้แก่ ประการแรกแนวทางการเข้าถึงแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์ปัจจุบันเป็นอย่างไร ประการที่สองปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรมการแพทย์มีอะไรบ้าง และประการสุดท้ายวิธีการบริหารจัดการทุนวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อรวบรวมแนวทางการเข้าถึงแหล่งทุนวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์ให้กับบุคลากรกรมแพทยทหารบก
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งทุน และการบริหารจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรมการแพทย์ของกรมแพทยทหารบก
3. เพื่อเสนอแนวทางวิธีการบริหารจัดการทุนวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดผลตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมการแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

- ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561 – 2580)
- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564)
- แผน/โครงการวิจัย
- กองทุนสนับสนุนการวิจัย
- หน่วยงานสนับสนุนการวิจัย
- แหล่งทุนวิจัยภายนอก

- กระบวนการดำเนินการหาแหล่งเงินทุน
- คณะกรรมการวิเคราะห์และประเมินโครงการวิจัยและพัฒนาการทางทหาร ทบ.
- การจัดทำรายงานผลโครงการ/ปิดโครงการ
- การจัดหาแหล่งเงินทุน

แนวทางการบริหารจัดการกองทุนวิจัยของกรมแพทย์ทหารบกให้เกิดผล
ตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมการแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบการวิจัย

ใช้แบบการวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ ตามที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนดเป็นแนวทางในการศึกษา

2. ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาจาก การศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย และนวัตกรรม ในปัจจุบัน รวมถึงระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และปัญหาอุปสรรค เพื่อหาวิธีการบริหารจัดการทุนวิจัยให้เกิดผลตามยุทธศาสตร์การวิจัย

และนวัตกรรมทางการแพทย์ ขอบเขตด้านระยะเวลา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในห้วง ธันวาคม 2563 - พฤษภาคม 2564

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

สืบค้นข้อมูลจากเอกสาร และแหล่งข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง กับแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย และนวัตกรรมทางการแพทย์ และระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง และปัญหา อุปสรรค นำผลการวิเคราะห์มาหาข้อสรุป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้กรอบแนวคิดเชิงยุทธศาสตร์เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ต่อไป

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

ทำการเสนอโครงร่างงานวิจัย ภายในเดือนธันวาคม 2563 จากนั้นทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในห้วงเดือน ธันวาคม 2563 ถึงเดือน กุมภาพันธ์ 2564 และนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ไม่เกินเดือนมีนาคม 2564 จากนั้นนำมาอภิปรายผลและทำการสรุปผลการวิจัย ให้แล้วเสร็จภายในเดือน เมษายน 2564 และทำการนำเสนอผลการวิจัย ในเดือน พฤษภาคม 2564

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. บุคลากรกรมแพทย์ทหารบกทราบแนวทางการเข้าถึงแหล่งทุนวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์
2. ทำให้ทราบแนวทางการแก้ไขปัญหา และการเข้าถึงแหล่งทุน และการบริหารจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์ของกรมแพทย์ทหารบก
3. ผลการศึกษานำมาใช้เป็นแนววิธีการบริหารจัดการทุนวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนให้ เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดผลตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

การศึกษาในบทที่ 2 ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายเพื่อที่จะตอบคำถามการวิจัยทั้ง 3 ข้อ ในการแก้ไขปัญหาการเข้าถึงแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์ และการบริหารจัดการทุน เพื่อเสนอแนวทางการบริหารจัดการทุนวิจัยของกรมแพทยทหารบก ให้เกิดผลตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและอุปสรรคการเข้าถึงแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์ปัจจุบัน

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พุทธศักราช 2561 - 2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) โดยมีการกำหนดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่มีรายละเอียดในระดับแผนย่อยที่เน้นการพัฒนาแบบบูรณาการควบคู่กับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา และนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในทางการแพทย์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพในทุกมิติ และสร้างอุตสาหกรรมแพทย์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงเพื่อรองรับความต้องการ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ทั้งการแพทย์แผนปัจจุบัน และการแพทย์แผนไทย การพัฒนาและสร้างระบบรับมือและปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งศึกษาวิจัยสร้างองค์ความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคในประชากรทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเปราะบางเพิ่มขีดความสามารถ ในการติดตาม วิเคราะห์และประเมินแนวโน้มสถานการณ์ปัญหาโรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ และสร้างความพร้อมของภาคีเครือข่ายในการรับมือกับภาวะฉุกเฉินจากโรคระบาดต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

หน่วยสายแพทย์กองทัพบก ซึ่งประกอบด้วย โรงพยาบาลในสังกัดกองทัพบก สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ทหาร สถาบันพยาธิวิทยา วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า

วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก และกองพันทหารเสนารักษ์ มุ่งตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พุทธศักราช 2561 - 2580) ในการดำเนินการวิจัย และสร้างสรรค์นวัตกรรมด้านการแพทย์ แต่เนื่องจากในปัจจุบันเงินทุนสนับสนุนการดำเนินโครงการวิจัย และนวัตกรรมทางการแพทย์ อาศัยงบประมาณและทุนสนับสนุนการวิจัยจากกองทุนสนับสนุนการวิจัยกรมแพทย์ทหารบก กองทุนมูลนิธิของหน่วยงาน องค์กรภาคเอกชนที่ไม่หวังผลกำไร ซึ่งส่วนใหญ่จะสนับสนุนโครงการวิจัย และนวัตกรรม ที่ใช้งบประมาณไม่มากนัก สำหรับโครงการวิจัย และนวัตกรรม ขนาดใหญ่ที่มีความซับซ้อน มุ่งหวังเพื่อตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ และต้องใช้งบประมาณจำนวนมากจะเสนอขอรับการสนับสนุนทุนงบประมาณแผ่นดิน โดยมีหน่วยที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการบริหารจัดการทุนวิจัย เพื่อลดความซ้ำซ้อน ในการบริหารจัดการทุนวิจัย โดยที่ผ่านมาพบปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งทุนของหน่วยวิจัย และนักวิจัยบางส่วนที่ยังยึดติดอยู่กับการปฏิบัติในรูปแบบเดิมๆ ตลอดจนเมื่อได้รับอนุมัติทุนวิจัยและนวัตกรรมจากแหล่งทุนแล้วก็ยังพบปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินการ ไม่สามารถบริหารจัดการให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยได้

จากข้อมูลการดำเนินการเสนอโครงการเพื่อขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมของหน่วยสายแพทย์กองทัพบกในห้วงที่ผ่านมา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสรุปประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้

1. การขอรับการสนับสนุนทุนวิจัยยังยึดติดกับการปฏิบัติในรูปแบบเดิมๆ กล่าวคือ การรอหนังสือราชการจากหน่วยงานที่เป็นเจ้าของทุนวิจัยในการประกาศแจ้งให้เสนอโครงการเพื่อขอรับทุน ซึ่งกว่าหนังสือราชการที่แจ้งประกาศจะถึงหน่วยงาน หรือนักวิจัย บางครั้ง กระชั้นชิด มีเวลาสำหรับการดำเนินการทางด้านธุรการน้อยมาก ทำให้การเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนทุนไม่ทันตามกำหนด หรือล่วงเลยระยะเวลาที่กำหนดแล้ว
2. การบริหารจัดการทุนวิจัยภายหลังได้รับอนุมัติทุนสนับสนุนการวิจัย และนวัตกรรมจากหน่วยเจ้าของทุนแล้ว ดังนี้

2.1 การดำเนินการลงนามในข้อตกลงสัญญารับทุนสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์ใช้ระยะเวลายาวนานอันเนื่องมาจากโครงสร้างองค์กรและขั้นตอนในการดำเนินการ กล่าวคือ การดำเนินการต้องรายงานตามสายงานที่เริ่มต้นจากหน่วยวิจัย

เจ้าของโครงการ รายงานมายังกรมแพทยทหารบกในฐานะเหล่าสายวิทยาการ รายงานต่อไปยังสำนักงานงานวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพบก ซึ่งในขั้นตอนนี้มีการดำเนินการ ในแนวกว้าง คือ ขั้นตอนการพิจารณาโครงการ จากคณะกรรมการวิเคราะห์และประเมินโครงการวิจัยกองทัพบก รวมถึงการส่งร่างสัญญาสนับสนุนการวิจัยให้สำนักงานพระธรรมนูญทหารบก เพื่อพิจารณาให้ความเห็นประกอบการดำเนินการ แล้วจึงเสนอเรื่องต่อไปยังกรมยุทธการทหารบกในฐานะกรมฝ่ายเสนาธิการที่เกี่ยวข้อง ในการนำเรียนผู้บัญชาการทหารบกเพื่อกรุณาลงนามอนุมัติดำเนินโครงการ (กรมยุทธการทหารบก, 2563) และมอบหมายให้เจ้ากรมแพทยทหารบกเป็นผู้มีอำนาจในการลงนามสัญญาสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมการแพทย์ เมื่อผู้บัญชาการทหารบก ลงนามอนุมัติดำเนินการแล้ว เอกสารจะถูกส่งตามสายงานกลับมาให้กรมแพทยทหารบก ดำเนินการอีกครั้ง ทำให้การเริ่มต้นโครงการช้าตามไปด้วย รวมถึงเป็นผลกระทบต่อการเบิกจ่ายงบประมาณโครงการ ทำให้เกิดความล่าช้าไม่เป็นไปตามวงรอบงบประมาณรายจ่ายประจำปีของประเทศ ดังนั้น หากได้มีการพิจารณาปรับปรุงกระบวนการ และลดขั้นตอนการดำเนินการในขั้นนี้ จะทำให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ส่งผลดีในภาพรวมทั้งหมดได้

2.2 การขาดการรับรู้ผลการดำเนินโครงการของหน่วยเหนือตามสายงาน ซึ่งหน่วยเจ้าของโครงการ หรือนักวิจัยเจ้าของโครงการ จะต้องรายงานความคืบหน้า ตามวงรอบให้หน่วยตามสายงานได้รับทราบด้วย ซึ่งจะรวมถึงการรายงานปิดโครงการที่จะต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการวิเคราะห์และประเมินโครงการวิจัยกองทัพบกอีกครั้ง เพื่อคัดเลือกผลงานวิจัยที่มีประโยชน์เสนอเข้ารับการรับรองคุณภาพ/มาตรฐานกองทัพบกต่อไป (กองทัพบก, 2561)

3. อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ กฎ ระเบียบ คำสั่ง ในบางเรื่องที่คุณเคเรือ ขาดความชัดเจน อันเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการ โดยที่ผ่านมาพบปัญหาในการดำเนินการขออนุมัติดำเนินโครงการว่าเป็นอำนาจอนุมัติของผู้บังคับบัญชาระดับใด การส่งร่างสัญญาสนับสนุนการวิจัยให้สำนักพระธรรมนูญพิจารณาให้ความเห็นควรเป็นหน้าที่ของหน่วยใด ซึ่งระเบียบไม่ได้กำหนดไว้ ทำให้เกิดความสับสนว่าหน่วยใดควรเป็นหน่วยดำเนินการ

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

ผู้วิจัยทำการศึกษาแนวคิด และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการทุนวิจัยของกรมแพทยทหารบกให้เกิดผลตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการศึกษา แนวความคิดเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ และประเทศไทย 4.0 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) รวมถึงแนวทางการบริหารจัดการงานวิจัยและพัฒนาการทางทหาร กองทัพบก โดยในเรื่องแนวความคิดเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ และประเทศไทย 4.0 นั้น สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2560) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการวิจัยและนวัตกรรมที่มีต่อการเปลี่ยนผ่านไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วในศตวรรษที่ 21 โดยการมององค์รวมการวิจัยอย่างเป็นระบบ คำว่า “ระบบ” คือ จำเป็นต้องมีกระบวนการวิจัยชุดใหม่ (Research paradigm) การปรับทิศทางนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ซึ่งต่อมาได้มีการกำหนดแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ขึ้นมารองรับ โดยมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์ คือ 1. ประเด็นอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต ประกอบด้วย อุตสาหกรรมและบริการการแพทย์ครบวงจร ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา และนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในทางการแพทย์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพในทุกมิติ เช่น การแพทย์ทางไกลและการแพทย์แม่นยำ ปัญญาประดิษฐ์ เทคโนโลยีชีวภาพด้านสุขภาพ ผลิตภัณฑ์สุขภาพ ยา และชีววัตถุ เป็นต้น 2. ประเด็นการเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี มีการพัฒนาโครงสร้างระบบสาธารณสุข เครือข่ายเตือนภัยและ เฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ และพัฒนาและยกระดับระบบรับมือปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ รวมทั้งศึกษาวิจัยสร้างองค์ความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคในประชากรทุกกลุ่ม 3. ประเด็นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม มุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่ตอบโจทย์ความต้องการของประเทศ โดยการส่งเสริมการวิจัย พัฒนา และประยุกต์ใช้นวัตกรรมในภาคอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศ ซึ่งรวมถึงอุตสาหกรรมอาหารยาและเครื่องสำอาง โดยมีประเด็นการวิจัยที่สำคัญ อาทิ ชีววัตถุและวัคซีน สมุนไพร โดยมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พุทธศักราช 2560 - 2564) เป็นแผนที่กำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสู่การเปลี่ยนผ่านประเทศไทยจากประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่มี

รายได้สูงมีความมั่นคง และยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และนำไปสู่การบรรลุวิสัยทัศน์ระยะยาว โดยหนึ่งในยุทธศาสตร์ทั้งหมดเป็นเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย

จากปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีการวิจัย และพัฒนานวัตกรรมของประเทศ ตามที่กล่าวมาข้างต้นนี้ กองทัพบก ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการงานวิจัยและพัฒนาการทางทหาร กองทัพบกขึ้น ตามคำสั่งกองทัพบก (เฉพาะ) ที่ 887/61 เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการงานวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพบก พุทธศักราช 2561 โดยกรมยุทธการทหารบก เป็นเจ้าภาพหลักในการดำเนินการจัดทำและขออนุมัติเป็นคำสั่งกองทัพบกเพื่อให้หน่วยได้นำไปยึดถือปฏิบัติ โดยให้สอดคล้องตามนโยบายรัฐบาล กรอบยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาหน่วยเหนือและหน่วยวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขระเบียบทางราชการ ที่เป็นอุปสรรคต่อการวิจัยและพัฒนาทางทหารของกองทัพบก เพื่อให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงานมากขึ้น สอดคล้องกับสถานการณ์ และสถานภาพทางด้านงบประมาณ โครงการวิจัยและพัฒนาที่หน่วยได้ริเริ่มขึ้นเองหรือร่วมกับหน่วยอื่นทั้งที่ดำเนินการวิธี ตามสายงาน/นอกสายงานการบริหารการวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพบก ซึ่งเป็นโครงการวิจัยเริ่มใหม่จะต้องผ่านพิจารณาความเห็นชอบจากคณะกรรมการวิเคราะห์และประเมินโครงการกองทัพบก (กวป.ทบ.) และรายงานขออนุมัติกองทัพบกเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เมื่อดำเนินการจนถึงขั้นตอนการปิดโครงการแล้วให้นำเข้าสู่การพิจารณาจากคณะกรรมการวิเคราะห์และประเมินโครงการกองทัพบก (กวป.ทบ.) อีกครั้ง เพื่อคัดเลือกผลงานวิจัยที่มีประโยชน์เสนอเข้ารับการรับรองคุณภาพ/มาตรฐานกองทัพบกต่อไป หากเป็นการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากภายนอก ซึ่งมีเวลาจำกัดในการเสนอโครงการให้รายงานผ่านสำนักงานวิจัยและพัฒนาการทางทหารกองทัพบก (สวพ.ทบ.) ในขั้นต้น เพื่อพิจารณาความเหมาะสมก่อนเสนอโครงการ แล้วจึงดำเนินการตามกรรมวิธี/ขั้นตอนที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัย/ที่ปรึกษา/ผู้ประสานงานที่ไปร่วมดำเนินการวิจัยกับหน่วยงานภายนอกกองทัพบก จะต้องรายงานเพื่อขออนุมัติกองทัพบกก่อนดำเนินการ สำหรับโครงการวิจัยที่ทำในสถานศึกษาทางการแพทย์ หน่วยวิจัยทางการแพทย์ และโรงพยาบาลในสังกัดกองทัพบก ประกอบด้วย การวิจัยทางชุมชน การวิจัยทางคลินิก การวิจัยระบาดวิทยา การวิจัยด้านนวัตกรรมทางการแพทย์ การวิจัยทางชีวเวชการแพทย์ และการวิจัยทางสังคมพฤติกรรมทางการแพทย์

ซึ่งไม่ขอรับการสนับสนุนจากกองทัพบกให้สามารถดำเนินการได้ โดยมีผู้บังคับหน่วยที่ได้รับมอบอำนาจจากผู้บัญชาการทหารบกเป็นผู้อนุมัติ และให้รายงานให้กองทัพบก (ผ่าน นักงานวิจัยและพัฒนากองทัพบก) ทราบด้วย (กองทัพบก, 2561)

จากข้อมูลแนวทางการบริหารจัดการงานวิจัยและพัฒนากองทัพบกที่กล่าวมานี้ จะพบว่าแม้ว่ากองทัพบก โดยกรมยุทธการทหารบกจะพยายามเขียนให้การดำเนินการด้านการวิจัยของกองทัพบกดำเนินการไปด้วยความราบรื่นก็ตาม แต่จะมีบางประเด็นที่ยังไม่ชัดเจนเกิดความไม่แน่ใจในการปฏิบัติสำหรับหน่วย หรือผู้ดำเนินการ เช่น การดำเนินการวิจัยด้านการแพทย์จะต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการวิเคราะห์และประเมินโครงการวิจัยกองทัพบก หรือไม่ หรือเจ้ากรมแพทย์จะมีอำนาจการอนุมัติดำเนินโครงการได้เอง เนื่องจากที่ผ่านมาการดำเนินการต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการวิเคราะห์และประเมินโครงการวิจัยกองทัพบกทุกโครงการ โดยที่คำสั่งนี้ได้ระบุให้หน่วยที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างและการบริหารจัดการ รวมทั้งดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขระเบียบราชการที่เป็นอุปสรรคต่อการวิจัยและพัฒนาทางทหารของกองทัพบกไว้แล้ว แต่ยังไม่มีการดำเนินการแต่อย่างใด

สำหรับการบริหารจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรมของรัฐบาลนั้น พบว่าในปัจจุบันได้จัดตั้งหน่วยบริหารจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรมโดยใช้งบประมาณแผ่นดิน โดยประกาศให้หน่วยวิจัย นักวิจัย ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เสนอโครงการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อขอรับการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรม ผ่านระบบ NRIIS (National Research and Innovation Information System) (คู่มือการใช้งานระบบข้อมูลสารสนเทศวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ, 2563) โดยหน่วยบริหารจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรมโดยใช้งบประมาณแผ่นดินประกอบด้วย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.) หน่วยบริหารและจัดการทุนวิจัยด้านการพัฒนากำลังคนและทุนด้านการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรม (บพค.) หน่วยบริหารและจัดการทุนวิจัยด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) และ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

จากแนวคิดที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นว่าภาครัฐให้ความสำคัญในการสนับสนุน การดำเนินการวิจัย และนวัตกรรม โดยการกำหนดยุทธศาสตร์ แผนแม่บทด้านการวิจัย และนวัตกรรม ตลอดจนแผนพัฒนาเศรษฐกิจ รวมถึงการบริหารจัดการทุนวิจัยและ นวัตกรรม ที่เหมาะสม ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดการวิจัยและนวัตกรรมการแพทย์เพิ่มมากขึ้น แต่จะมีปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับระเบียบคำสั่งในการ ดำเนินการอยู่บ้าง ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์ต่อไป

การรวบรวมข้อมูลแหล่งทุนงบประมาณสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรมการแพทย์ สำหรับ หน่วยวิจัย และนักวิจัย ทางด้านการแพทย์ ได้รับทราบเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น จะช่วยให้ หน่วยวิจัย และนักวิจัยได้มีเวลาสำหรับวางแผน และเตรียมการเพื่อให้การดำเนินการได้ทัน ्ह่วงเวลาที่กำหนด ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมแหล่งทุนวิจัยที่เกี่ยวข้องทางด้านการแพทย์ ทั้งการแพทย์แผนปัจจุบัน และการแพทย์แผนไทย เพื่อเป็นแนวทางการเข้าถึงแหล่งทุน วิจัยสำหรับบุคลากรกรมแพทย์ทหารบก โดยหน่วยบริหารจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรม จะประกาศรับข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Proposal) ผ่านระบบบริหารจัดการ งานวิจัยแห่งชาติ (National Research and Innovation Information System : NRIS) เว็บไซต์ www.nrms.go.th ในห้วงเดือน พฤศจิกายน ดังนี้

1. หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.) เปิดรับข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Proposal) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ ด้านการแพทย์ เช่น การพัฒนายาชีววัตถุ เซลล์บำบัด และระบบผลิตทดสอบมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์เพื่อการขึ้นทะเบียน การบริการทางการแพทย์ (Medical services) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Wellness tourism) การพัฒนาหุ่นยนต์บริการที่มี มูลค่าสูง (High-value Services Robots) และหุ่นยนต์ทำงานเฉพาะทางที่ช่วยอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ และทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ตัวอย่างเช่น หุ่นยนต์ ทางการแพทย์ หุ่นยนต์ดูแลผู้สูงอายุ หุ่นยนต์ดูแลเด็กพิเศษ (หน่วยบริหารและจัดการทุน ด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ, 2564)

2. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ดำเนินการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ความท้าทายทางสังคม รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยขั้นแนวหน้า การวิจัยทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และการวิจัยพื้นฐานที่ประเทศไทยมีศักยภาพ อันเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวข้องทางด้านการแพทย์ และสาธารณสุข ได้แก่ การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการพึ่งตนเองในการรักษาโรคสำคัญ การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวัคซีนของโรคสำคัญ การขับเคลื่อนการควบคุมโรคที่สำคัญ การวิจัยและสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ และการป้องกัน รักษาโรค การวิจัยและสร้างนวัตกรรม เพื่อใช้ประโยชน์จาก Big Data ด้านสาธารณสุข (สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, 2564)
3. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ประกาศรับข้อเสนอโครงการวิจัย ภายใต้แผนงานวิจัยมุ่งเป้าด้านการแพทย์และสาธารณสุข และแผนงานวิจัยจีโนมิกส์ประเทศไทย ในเรื่อง ระบบยา เวชภัณฑ์ เทคโนโลยีทางการแพทย์ กำลังคนด้านสุขภาพ ระบบบริการสุขภาพ การเงินการคลังสุขภาพ ระบบอภิบาลสุขภาพ กลุ่มเป้าหมายเฉพาะและปัจจัยทางสังคมที่กำหนดสุขภาพ (Social Determinants of Health : SDH) การร่วมมือวิจัยระหว่างประเทศด้าน NCD Implementation research โรคมะเร็ง กลุ่มโรคหายาก (Rare disease) โรคไม่ติดต่อ (Non communicable disease) โรคติดต่อ (Infectious disease) เภสัชพันธุศาสตร์ (Pharmacogenomics) (สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข, 2564)
4. สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) สนับสนุนทุนวิจัย ที่จะก่อให้เกิดประโยชน์เพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวข้องทางด้านการแพทย์ ได้แก่ การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐานและสร้างมูลค่าเพิ่ม นวัตกรรมการแปรรูปเพื่อสร้างสมดุลของตลาดข้าวสารและสร้างมูลค่าเพิ่มในรูปของอาหารเพื่อสุขภาพ เวชภัณฑ์ และเวชสำอาง (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร, 2562)
5. สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) เป็นหน่วยบริหารจัดการทุนด้านการสร้างและยกระดับศักยภาพวิสาหกิจเริ่มต้น (Startup) พัฒนาระบบนิเวศนวัตกรรม และพื้นที่เศรษฐกิจนวัตกรรม (สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ, 2564)

การวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อมภายในองค์กรของกรมแพทยทหารบก โดยใช้ 7S McKinsey เป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

1. กลยุทธ์ (Strategy) มีจุดแข็ง คือ เป็นองค์กรสมรรถนะสูง ด้านการบริการ และการวิจัย แต่มีจุดอ่อน คือ องค์กรมีขนาดใหญ่อาจทำให้ กลยุทธ์ไม่เข้าถึงผู้ปฏิบัติ
2. โครงสร้างองค์กร (Structure) มีจุดแข็ง คือ มีหน่วยวิจัย และสถานศึกษาที่มีศักยภาพสูงในด้านการวิจัย แต่มีจุดอ่อน คือ โครงสร้างองค์กร เอื้อต่อการดำเนินการด้านการวิจัย เฉพาะหน่วยในส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่
3. ระบบ/กระบวนการในการทำงาน (System) มีจุดแข็ง คือ คณะกรรมการด้านการวิจัย ในการขับเคลื่อนงานวิจัยในระดับมาตรฐานสากล แต่มีจุดอ่อน คือ การดำเนินการของ คณะกรรมการด้านการวิจัยถูกจำกัดเฉพาะในส่วนกลาง รวมถึงการขาดความต่อเนื่องของ การนำผลงานหรือนวัตกรรมไปใช้ จึงไม่สามารถต่อยอดในเชิงธุรกิจ
4. การจัดการบุคลากร (Staff) มีจุดแข็ง คือ มีการส่งเสริมให้กำลังพลพัฒนาศักยภาพ ให้สูงขึ้นด้วยการส่งเสริมการเรียนรู้เพิ่มเติม แต่มีจุดอ่อน คือ กำลังพล และบุคลากรมา การปรับย้าย และเปลี่ยนหน้าที่บ่อยครั้ง ทำให้การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง
5. ทักษะ (Skill) มีจุดแข็ง คือ มีนักวิจัย ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ ด้านการวิจัย ผลงาน ได้รับการเผยแพร่ ในระดับนานาชาติจำนวนมาก แต่มีจุดอ่อน คือ บุคลากรที่มีความรู้ มีความเชี่ยวชาญสูง ย้าย ลาออก ไปสู่ตำแหน่งงาน และอาชีพที่ก้าวหน้ากว่า
6. รูปแบบการบริหารจัดการและความเป็นผู้นำของผู้บริหาร (Style) มีจุดแข็ง คือ ผู้บริหาร มีวิสัยทัศน์ในการแลกเปลี่ยนเชื่อมโยง และสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ กับองค์กรระดับสากล แต่มีจุดอ่อน คือ ผู้บริหารในแต่ละยุค สมัย มีแนวทางการบริหารที่แตกต่างกันตาม ความชอบ ความถนัด
7. วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม (Shared Value) มีจุดแข็ง คือ เคารพและยอมรับกัน โดยใช้หลักวิชาการและประสบการณ์ แต่มีจุดอ่อน คือ ความมีอัตราในวิชาชีพ ทำให้มีความยากในการบังคับให้มีความเชื่อและค่านิยมเดียวกัน รวมถึงการยังคงยึดติดกับค่านิยม และการปฏิบัติเดิมๆ ยากต่อการยอมรับแนวทางปฏิบัติในแนวทางใหม่ๆ

การวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อมภายนอกองค์กรของกรมแพทยทหารบก โดยใช้ PESTEL Model เป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

1. การเมือง (Politic) มียุทธศาสตร์ชาติที่ส่งเสริมด้านการวิจัยและนวัตกรรม กลุ่ม สาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ เป็นโอกาสในการดำเนินการ แต่มีภัย

คุกคาม คือการเมืองของประเทศไทยยังไม่มีเสถียรภาพ หากมีการเปลี่ยนชั่วคราว วิทยาศาสตร์ และนโยบายอาจเปลี่ยนไป

2. เศรษฐกิจ (Economic) มีการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน รวมถึงงบประมาณด้านการวิจัย และนวัตกรรม เป็นโอกาสในการดำเนินการ แต่มีภัยคุกคาม คือ สภาวะทางเศรษฐกิจตกต่ำจะส่งผลให้การจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยลดน้อยลง ซึ่งอาจส่งผลต่อการดำเนินการวิจัยและนวัตกรรมการแพทย์ด้วย

3. สังคม (Social) โอกาส คือ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับกองทัพมิตรประเทศและเป็นโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แต่มีภัยคุกคาม คือ กระแสสังคมออนไลน์ ทำให้การเผยแพร่และตรวจสอบข้อมูลข่าวสารง่ายขึ้น กรณีข้อมูลในทางลบหรือไม่ได้ผ่านการกลั่นกรอง จะถูกเผยแพร่ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลต่อภาพลักษณ์ขององค์กร

4. เทคโนโลยี (Technology) มีเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร ภาพและเสียง สามารถรองรับการติดต่อสื่อสาร และการประชุมแบบ Real Time ที่เป็นโอกาสในการดำเนินการ แต่ยังคงมีการโจมตีข้อมูล ทางโลกไซเบอร์ เป็นภัยคุกคาม

5. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ (Legal) มีกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ รองรับการปฏิบัติภาระกิจ ซึ่งเป็นโอกาสสนับสนุนการดำเนินการ แต่ระเบียบการปฏิบัติของบางประเทศยังไม่เอื้อประโยชน์กับการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึง ระบบงบประมาณยังมีขั้นตอนมาก ซึ่งถือเป็นภัยคุกคามต่อการดำเนินการอย่างหนึ่ง

6. สภาวะแวดล้อม (Environment) ภูมิศาสตร์ของประเทศไทยเอื้อต่อการเป็นศูนย์กลางของการประสานความร่วมมือในด้านต่างๆ เช่น คมนาคม การอุตสาหกรรม การวิจัยและนวัตกรรมร่วมกัน เป็นโอกาสในการดำเนินการ แต่มีภัยคุกคาม คือ การระบาดของโรคอุบัติใหม่ ทำให้วิถีการดำเนินชีวิต และการดำเนินการต่างๆ เปลี่ยนไป ต้องปรับตัวกับวิถีใหม่

จากการวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อมองค์กรของกรมแพทย์ทหารบก โดยใช้ 7S McKinsey และ PESTEL Analysis เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ พบว่า กรมแพทย์ทหารบก เป็นองค์กรที่มีหน่วยวิจัยในอัตรา มีสถานศึกษาในการผลิตแพทย์ พยาบาล รวมถึงการฝึกอบรมบุคลากรด้านการแพทย์และการสาธารณสุข มีนักวิจัยที่มีศักยภาพสูง

ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ ด้านการวิจัย ผลงานได้รับการเผยแพร่ ในระดับนานาชาติ จำนวนมาก เอื้อต่อการดำเนินการวิจัยด้านการแพทย์ อันจะเป็นประโยชน์แก่กองทัพ และประเทศชาติ แต่เป็นที่น่าเสียดายที่หน่วยงานไม่สามารถจะเหนี่ยวรั้งให้บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถบางส่วนอยู่รับราชการในสังกัดกองทัพได้ ด้วยปัจจัยทั้งภายในและภายนอกหลายประการ

แนวทางการบริหารจัดการทุนวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนการวิจัยและนวัตกรรม ให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้อง

จากการวิเคราะห์การวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อมภายในองค์กร และการวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อมภายนอกองค์กร ผู้วิจัยได้จัดลำดับความสำคัญเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ทางเลือก นำข้อมูลมาวิเคราะห์สภาพจุดอ่อนจุดแข็ง โอกาสและภาวะคุกคาม รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในระบบบริหารจัดการการวิจัยและนวัตกรรม และวิเคราะห์ SWOT Analysis และ TOWS Matrix เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ (Critical Success Factor) ของการบริหารจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์ โดยใช้แนวคิดการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์เชิงรุก (SO) ใช้จุดแข็งด้านการวิจัยและนวัตกรรมของกรมแพทย์ทหารบก เพื่อหาประโยชน์จากโอกาสที่มี ในการกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์ของกรมแพทย์ทหารบก

1. เป็นองค์กรสมรรถนะสูง ด้านการบริการ และการวิจัย โดยผู้บริหารประเทศให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม
2. มีหน่วยวิจัย และสถานศึกษาที่มีศักยภาพสูงในด้านการวิจัย และมีการจัดสรรงบประมาณแผ่นดิน รวมถึงงบประมาณด้านการวิจัย และนวัตกรรม ที่เปิดโอกาสให้หน่วยวิจัย และนักวิจัยเสนอขอรับการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรม

กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO) ใช้โอกาสที่มีเพื่อจะเอาชนะจุดอ่อนในการบริหารจัดการทุนวิจัย และนวัตกรรมทางการแพทย์ของกรมแพทย์ทหารบก กำลังพล และบุคลากรมีการปรับย้าย และเปลี่ยนหน้าที่บ่อยครั้ง ทำให้การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง แต่มีเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร ภาพและเสียง สามารถรองรับการติดต่อสื่อสาร มีระบบจัดเก็บข้อมูลฐานการวิจัย สามารถ

ศึกษาและสืบค้นข้อมูล และการดำเนินการ ที่ผ่านมาได้ ทำให้ผู้มาปฏิบัติงานใหม่เรียนรู้ งานได้รวดเร็ว

กลยุทธ์เชิงรับ (ST) ใช้จุดแข็งด้านการวิจัยและนวัตกรรมของกรมแพทย์ทหารบก เพื่อเลี้ยงอุปสรรค

1. มีคณะกรรมการด้านการวิจัยในการขับเคลื่อนงานวิจัยในระดับมาตรฐานสากล แต่ การเมืองของประเทศไทยยังไม่มีเสถียรภาพ หากมีการเปลี่ยนหัวอำนาจ ยุทธศาสตร์ และ นโยบายอาจเปลี่ยนไป

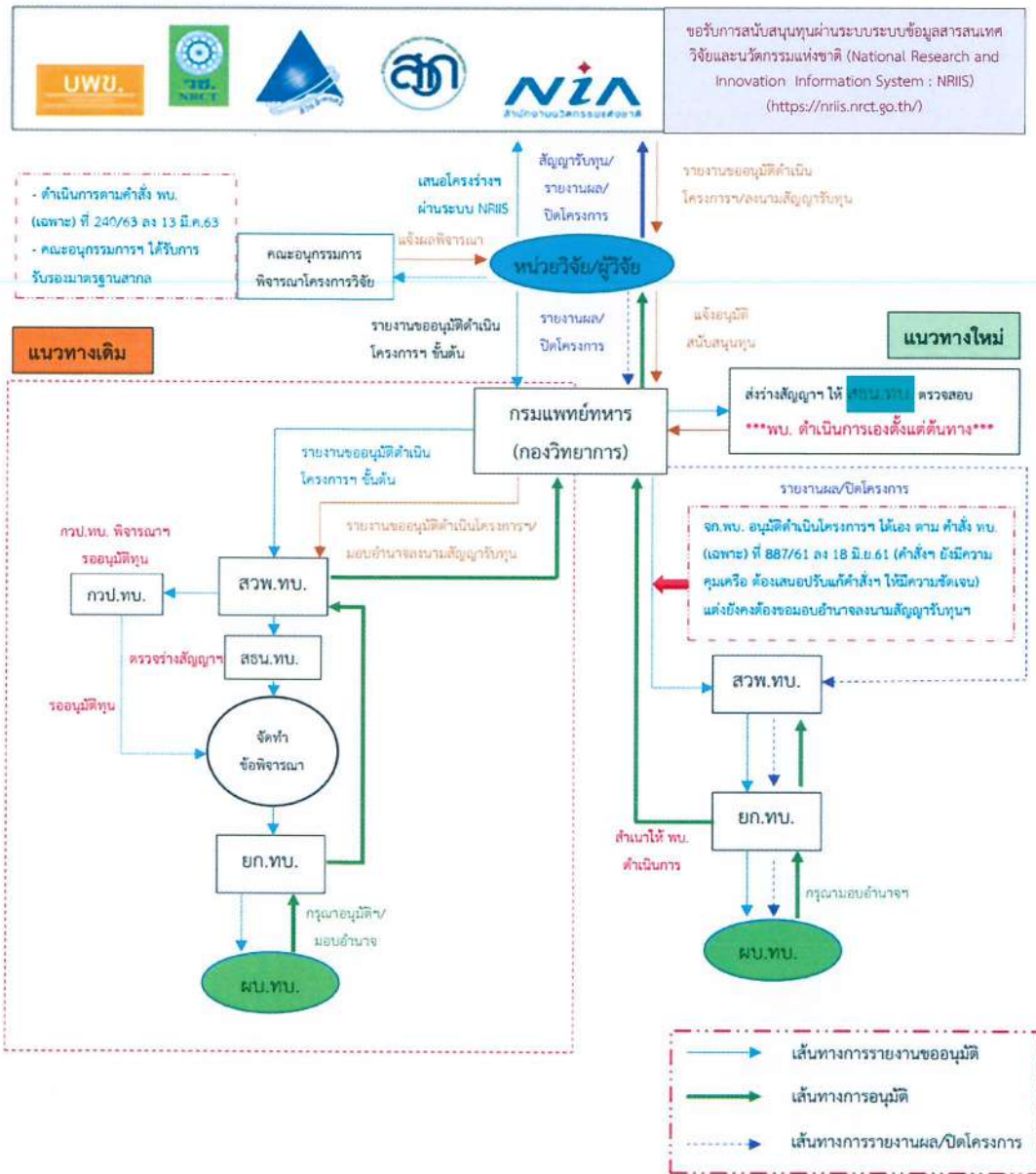
2. มีนักวิจัย ที่มีความรู้ มีประสบการณ์ ด้านการวิจัย ผลงานได้รับการเผยแพร่ ในระดับ นานาชาติจำนวนมาก แต่ระบบงบประมาณยังมีขั้นตอนมาก ทำให้นักวิจัยเกิดความท้อ ที่ดำเนินการวิจัย

กลยุทธ์เชิงป้องกัน (WT) ลดจุดอ่อนด้านการวิจัยและนวัตกรรมของกรมแพทย์ทหารบก และหลีกเลี่ยงอุปสรรค การดำเนินการตามสายงานที่ยาว และกว้าง ทำให้การดำเนินการ ในแต่ละเรื่องใช้เวลานาน รวมถึงระเบียบการปฏิบัติบางเรื่องยังไม่เอื้อประโยชน์กับการ ประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาและสถานะแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัย ได้รวบรวมแหล่งทุน โดยพบว่า การดำเนินการบริหารจัดการทุนวิจัยของกรมแพทย์ ทหารบกนั้น เกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานทำให้การดำเนินการ ตามสายงานที่ค่อนข้าง ยาว ประกอบกับกระบวนการในการดำเนินการของแต่ละหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้นยังมี กิ่งงานย่อยออกไปในแนวกว้างอีก ทำให้การดำเนินการในแต่ละเรื่องใช้เวลานาน รวมถึง ระเบียบการปฏิบัติบางเรื่องยังไม่เอื้อประโยชน์กับการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดตามที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยได้สรุปแนวทางการบริหารจัดการทุนวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้เกิดผลตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมกรมแพทยอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งแสดงด้วยภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 สรุปแนวทางการบริหารจัดการทุนวิจัย

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

จากผลการศึกษา และการวิเคราะห์ มีประเด็นสำคัญที่อธิบาย โดยมีผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

ผู้วิจัยได้รวบรวมแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย และนวัตกรรม จากงบประมาณแผ่นดิน พบว่า ปัจจุบัน การเสนอโครงการวิจัยและนวัตกรรม เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณทุนวิจัย และนวัตกรรม สามารถเสนอข้อมูลโครงการผ่านช่องทางเดียว คือ ระบบข้อมูลสารสนเทศ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (National Research and Innovation Information System : NRIIS) (<https://nriis.nrct.go.th/>) เช่นเดียวกับการดำเนินการของโรงพยาบาล สมเด็จพระปิ่นเกล้า กรมแพทย์ทหารเรือ (ภาวีกา ธรรมโน, 2563) และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560) โดยมีหน่วยบริหารจัดการทุนวิจัย และนวัตกรรมที่รับผิดชอบ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมหน่วยบริหารจัดการทุนวิจัย และนวัตกรรม ด้านการแพทย์สำหรับเป็นแนวทางการเข้าถึงแหล่งทุนวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์ ให้กับบุคลากรกรมแพทย์ทหารบก ประกอบด้วย หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) และสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน) ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 แล้ว

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งทุน และการบริหารจัดการทุนวิจัย และนวัตกรรมทางการแพทย์ของกรมแพทย์ทหารบก ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 นั้น พบว่า ปัญหาสำคัญ คือ เรื่องของสายการดำเนินการที่ค่อนข้างยาว และกว้าง ผ่านการดำเนินการหลายหน่วย โดยในแต่ละหน่วยยังต้องดำเนินในส่วนงานย่อยทางข้างอีก รวมทั้ง ระเบียบคำสั่ง ที่เกี่ยวข้องไม่เอื้อต่อการปฏิบัติ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์องค์กร จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภัยคุกคาม รวมถึงได้ศึกษา ระเบียบ คำสั่ง ที่เกี่ยวข้อง คือ คำสั่ง กงทพบก (เฉพาะ) ที่ 887/61 ลงวันที่ 18 มิถุนายน พุทธศักราช 2561 เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการงานวิจัยและพัฒนาการทางทหาร กงทพบก พุทธศักราช 2561 (กงทพบก, 2561) ซึ่งสรุปความได้ว่า กรมแพทย์ทหารบก ซึ่งมีฐานะเป็นหน่วยขึ้นตรงของ กงทพบก โดยมีเจ้ากรมแพทย์ทหารบก เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดมีอำนาจในการอนุมัติ ให้ดำเนินโครงการวิจัย และนวัตกรรมทางการแพทย์ได้โดยไม่ต้องรายงานขออนุมัติไปยัง กงทพบก สำหรับหน่วยที่พิจารณาความเหมาะสมของโครงการวิจัย และนวัตกรรม

ที่หน่วย หรือผู้วิจัยเสนอขึ้นมานั้น จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาความเหมาะสมก่อนการลงนามอนุมัตินั้น กรมแพทย์ทหารบกได้มีคำสั่ง กรมแพทย์ทหารบก (เฉพาะ) ที่ 1082/61 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการวิจัย กรมแพทย์ทหารบก (กรมแพทย์ทหารบก, 2561) โดยมีคณะอนุกรรมการพิจารณาโครงการวิจัย กรมแพทย์ทหารบก ทำหน้าที่ในการพิจารณาความเหมาะสมเกี่ยวกับระเบียบวิธีการวิจัย จริยธรรม ความเป็นไปได้ของโครงการ เพื่อรักษาความเป็นมาตรฐานทางด้านวิชาการ ก่อนการลงนามอนุมัติโครงการ ซึ่งถือว่าเป็นการพิจารณาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของโครงการเทียบเคียงได้กับคณะกรรมการวิเคราะห์และประเมินโครงการวิจัย กองทัพบก (กบ.ท.บ.)

จากการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการด้านทุนวิจัยของกรมแพทย์ทหารบก รวมถึงการศึกษาในรายละเอียดของ คำสั่งกองทัพบก และคำสั่งกรมแพทย์ทหารบกตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงได้เสนอแนวทางวิธีการบริหารจัดการทุนวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดผลตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมกรมแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 3 ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับการดำเนินการของโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า กรมแพทย์ทหารเรือ (ภาวีกา ธรรมโน, 2563) โดยมีการคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย กรมแพทย์ทหารเรือ เป็นคณะกรรมการ ในการพิจารณา และเสนอขออนุมัติจากกรมแพทย์ทหารเรือให้ทำวิจัยในโรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้าได้ สำหรับหน่วยงานต่างกระทรวง ที่ดำเนินการในลักษณะเดียวกัน ได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล ซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน ในการพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมก่อนการดำเนินการขออนุมัติต่อไป รวมถึงแนวทางการดำเนินการของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2559) ซึ่งกำหนดข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารโครงการวิจัย พ.ศ. 2559 ลงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2559 กำหนดว่า “ในการทำสัญญารับงานวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก รองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลงานวิจัยหรือหัวหน้าส่วนงานจะต้องได้รับมอบอำนาจจากอธิการบดีก่อน ทั้งนี้ หนังสือ มอบอำนาจให้เป็นไปตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนดและห้ามมิให้มีการมอบอำนาจต่อ” โดยที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดทำคู่มือการทำหนังสือมอบอำนาจผ่านระบบคอมพิวเตอร์ Chula electronic Research Management (Chula eRM) ซึ่งสะดวก และรวดเร็ว (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2563)

บทที่ 4

บทสรุป

จากการศึกษา เรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการทุนวิจัยของกรมแพทยทหารบกให้เกิดผลตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพ” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ 3 ข้อ เพื่อนำไปสู่แนวทางการบริหารจัดการที่เหมาะสมเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พุทธศักราช 2561 – 2580) ของประเทศจากการศึกษาสรุปได้ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อรวบรวมแนวทางการเข้าถึงแหล่งทุนวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์ให้กับบุคลากรกรมแพทยทหารบก โดยผลการศึกษา บุคลากรกรมแพทยทหารบกสามารถเสนอข้อมูลโครงการวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์เพื่อขอรับการสนับสนุนทุนผ่านช่องทางเดียว คือ ระบบข้อมูลสารสนเทศวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (National Research and Innovation Information System : NRIIS) ประกอบด้วยหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) และสำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (องค์การมหาชน)

วัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการเข้าถึงแหล่งทุน และการบริหารจัดการทุนวิจัย และนวัตกรรมทางการแพทย์ของกรมแพทยทหารบก โดยผลการศึกษา พบว่าปัญหาสำคัญ คือ เรื่องของสายการดำเนินการที่ค่อนข้างยาว และกว้าง โดยพิจารณาดำเนินการลดปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวนี้ โดยให้เป็นไปตามระเบียบ คำสั่งที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์ข้อ 3 เพื่อเสนอแนวทางวิธีการบริหารจัดการทุนวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดผลตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้เสนอแนวทางการบริหารจัดการทุนวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดิน โดยลดขั้นตอน และระยะเวลาในการดำเนินการ และเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตามประเมินผลโครงการ รวมถึงการรายงานปิดโครงการเพื่อพิจารณนำผลงานการวิจัย และนวัตกรรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่กองทัพต่อไป

โดยการดำเนินการให้บรรล่วัตถุประสงค์ ในข้อที่ 2 และข้อที่ 3 นั้น ได้ดำเนินการเป็นไปตามคำสั่งกองทัพบก (เฉพาะ) ที่ 887/61 ลงวันที่ 18 มิถุนายน พุทธศักราช 2561 เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการงานวิจัยและพัฒนาการทางทหาร ทบ. พุทธศักราช 2561 และ คำสั่งกรมแพทย์ทหารบก (เฉพาะ) ที่ 1082/61 ลงวันที่ 23 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2561 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการวิจัย พบ. ทั้งนี้ ให้เกิดผลตามยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมทางการแพทย์อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับหน่วยวิจัยชั้นนำของประเทศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษานี้ เป็นข้อเสนอแนะในระดับปฏิบัติการเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการปฏิบัติงานให้เกิดความรวดเร็ว ไม่ซับซ้อน และเหมาะสมและขับเคลื่อนโครงการวิจัย และนวัตกรรมทางการแพทย์ หรือเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาในทางลึกต่อไปสำหรับสายงานอื่นของกองทัพบก เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พุทธศักราช 2561 - 2580) หรือสามารถปรับใช้เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อื่น ๆ ต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงโครงสร้าง/องค์กรหน่วยวิจัย การพัฒนาเสริมสร้างนักวิจัย การปรับปรุงแนวทาง/กระบวนการวิจัยและพัฒนาการทางทหาร และการบรรจุชั่วโมงการเรียนการสอนหลักพื้นฐานการวิจัยและพัฒนาการทางทหารไว้ในหลักสูตรตามแนวทางการรับราชการ ให้เป็นไปตามอนุมัติผู้บัญชาการทหารบก ตามหนังสือ กรมยุทธการทหารบก ที่ กท 0403/7589 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม พุทธศักราช 2561 (กรมยุทธการทหารบก, 2561) และคำสั่งกองทัพบก (เฉพาะ) ที่ 887/61 ลงวันที่ 18 มิถุนายน พุทธศักราช 2561 เรื่อง แนวทางการบริหารจัดการงานวิจัยและพัฒนาการทางทหาร ทบ. พุทธศักราช 2561 (กองทัพบก, 2561)
2. การพัฒนา ปรับปรุงระบบ การจัดทำหนังสือมอบอำนาจผ่านระบบคอมพิวเตอร์ ดังเช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้จัดทำคู่มือการทำหนังสือมอบอำนาจผ่านระบบคอมพิวเตอร์ Chula eRM ซึ่งสะดวกและรวดเร็ว

เอกสารอ้างอิง

- กรมแพทยทหารบก. (2563). คำสั่งกรมแพทยทหารบก (เฉพาะ) ที่ 250/63 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการด้านการวิจัย กรมแพทยทหารบก. ลงวันที่ 13 มีนาคม 2563.
- กรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลาโหม. (2559). ระเบียบกรมวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีกลาโหม ว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนการวิจัยและพัฒนาการทหาร พ.ศ. 2554.
- กองทัพบก. (2550). คำสั่งกองทัพบก (เฉพาะ) ที่ 1187/50 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์และประเมินโครงการวิจัยและพัฒนาการทางทหาร กองทัพบก. ลงวันที่ 24 สิงหาคม 2550.
- กองทัพบก. (2561). หนังสือราชการ ที่ กท 0403/7589 เรื่อง ขออนุมัติใช้แนวทางการบริหารจัดการงานวิจัยและพัฒนาการทางทหาร ทบ. พ.ศ. 2561. ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2561.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. (2560). “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)”.
- คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 62/2559 เรื่อง การปฏิรูประบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ. ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2559.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2560). แนวปฏิบัติ ข้อบังคับ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารโครงการวิจัย. 2559.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2563). คู่มือการทำหนังสือมอบอำนาจผ่านระบบ Chula eRM. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2563 จาก <https://www.research.chula.ac.th/wp-content/uploads/2021/02/23-ก.พ.64-คู่มือการทำหนังสือมอบอำนาจ.pdf>
- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) (18 เมษายน 2562). ราชกิจจานุเบกษา. 136(51ก).
- ภาวีกา ธรรมโน. น.อ.หญิง. (2563). คู่มือการบริหารจัดการงานวิจัย. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2564 จาก https://www.sp-ph.go.th/uploads/articles_attc/1597903816.pdf

- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข. (2564). กรอบการวิจัยสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2564 จาก <https://www.hrsi.or.th/research/fund/detail/12178>
- สถานนโยบายวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ. (2560). “(ร่าง) ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)”. 2560.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2560). “แนวความคิดเรื่องประเทศไทย 4.0”. เอกสารประกอบการบรรยาย มหกรรมงานวิจัยแห่งชาติ.
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. *คู่มือการใช้งานระบบข้อมูลสารสนเทศวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ*. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2563 จาก <https://nriis.nrct.go.th/>
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ. (2564). *ประกาศรับข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Proposal) ประจำปีงบประมาณ 2564*. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2563 จาก <https://nrct.go.th/fund/-2564>
- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. (2562). *ประกาศสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) เรื่อง การรับข้อเสนอโครงการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2564*.
- สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2560). *Thailand 4.0_ขับเคลื่อนอนาคตสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน*. ไทยคู่ฟ้า, เล่มที่ 33 มกราคม - มีนาคม 2560.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ.2561-2580)*. กรุงเทพฯ: ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2563 จาก https://www.nesdc.go.th/download/document/SAC/NS_PlanOct2018.pdf
- หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ. (2564). *ประกาศรับข้อเสนอเชิงหลักการ (Concept Proposal) ประจำปีงบประมาณ 2564*. สืบค้นเมื่อ 5 ธันวาคม 2563 จาก <https://www.nrct.go.th/fund/-2564>

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	พันเอก สามารถ ปานเถื่อน
วัน เดือน ปี เกิด	9 ตุลาคม 2513
ประวัติสำเร็จการศึกษา	
พุทธศักราช 2536	ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (สุขศึกษา) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พุทธศักราช 2542	วิทยาศาสตรบัณฑิต (เทคนิคการแพทย์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พุทธศักราช 2544	หลักสูตรชั้นนายร้อย เหล่าทหารแพทย์ รุ่นที่ 35 โรงเรียนเสนาธิการ กรมแพทย์ทหารบก
พุทธศักราช 2551	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (นิติวิทยาศาสตร์) มหาวิทยาลัยมหิดล
พุทธศักราช 2552	หลักสูตรชั้นนายพัน เหล่าทหารแพทย์ รุ่นที่ 54 โรงเรียนเสนาธิการ กรมแพทย์ทหารบก
พุทธศักราช 2554	หลักสูตรหลักประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ชุดที่ 89 โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
พุทธศักราช 2555	หลักสูตรนายทหารปลัดบัญชี รุ่นที่ 32 โรงเรียนทหารการเงิน กรมการเงินทหารบก

ประวัติการทำงาน

พุทธศักราช 2542	ประจำแผนก สถาบันพยาธิวิทยา
พุทธศักราช 2553	ประจำ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก
พุทธศักราช 2554	ประจำแผนก กรมแพทย์ทหารบก
พุทธศักราช 2563	หัวหน้าแผนกวิเคราะห์วิจัย กองวิทยาการ กรมแพทย์ทหารบก

ตำแหน่งปัจจุบัน

พุทธศักราช 2564	หัวหน้าแผนกวิเคราะห์วิจัย กองวิทยาการ กรมแพทย์ทหารบก
-----------------	---

